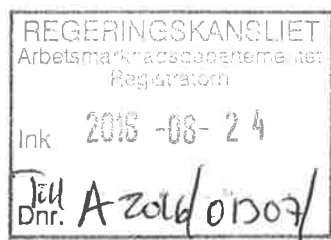

REMISSVARDatum
2016-08-23Diarienummer
KS16-401-040

Kommunstyrelseförvaltningen

Ert datum

Er referens
A2016/01307/IArbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Antagen av kommunstyrelsens arbetsutskott 2016-08-23 § 91

Remissvar – Nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga.

Departementspromemoria (A2016/01307/I)

Varje barn, oavsett bakgrund, har rätt att växa upp under trygga förhållanden. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet.

Härnösands kommun har sedan 1986 en ledande roll i mottagande av ensamkommande barn. Verksamheten har genom åren omfattat närmare 400 barn och har uppvisat goda resultat i etablering i arbetslivet genom motiverande studier och omsorgsfullt socialt ansvar. Detta finns dokumenterat i rapporten **Som vilket barn som helst**, publicerad av Kommunförbundet FOU Västernorrland 2012:8 (Rosenberg/Drejare/Bolin: Erfarenheter av 25 års mottagande av ensamkommande flyktningbarn).

Gällande regelverk och ersättningar har gett förutsättningar för ett kvalitativt mottagande och fostran av unga människor i den vitala och känsliga tid i livet där övergången sker till vuxenlivet.

Vi menar att det föreliggande förslaget till förändringar på ett avgörande sätt försämrar förutsättningar för en av de viktigaste processerna inom mottagande och integration i Sverige. Det äventyrar inte bara efterlevnad av socialtjänstlagen utan går även stick i stäv med dokumenterad erfarenhet. Bristen på riskanalys i förslaget är anmärkningsvärd.

Sammanfattning

Härnösands kommun är positiv till att ersättningen för kommunens mottagande av ensamkommande barn och unga i största möjliga mån schabloniseras och att administrationen kring återsökning minskas så att förutsägbarhet och planeringsförutsättningar för ett bra mottagande förbättras.

Härnösands kommun anser att de föreslagna ersättningsnivåerna och det förändrade regelverk som redovisas i promemorian innebär så stora konsekvenser för kommunen att varken förbättrade planeringsförutsättningar eller förutsägbarhet kan uppnås. En sänkning av ersättningsnivåerna enligt förslaget ger inte täckning för de kostnader kommunen faktiskt har för sitt mottagande. Därtill kommer att tidsplanen för införandet av ett nytt

ersättningsystem är så orimligt kort att besparingar inom andra områden skulle bli ett faktum.

Härnösands kommun anser att promemorians argumentation för sänkt och differentierad ersättningsnivå inte är förenlig med socialtjänstlagens intentioner om trygg och säker vård för placerade barn och unga. Sociallagstiftningen omfattar alla barn och unga som vistas i landet, promemorians resonemang förutsätter att socialtjänsten ska göra olika bedömningar av vårdbehov beroende på om den enskilde är en ensamkommande ungdom eller inte, vilket inte är acceptabelt.

Härnösands kommun anser att de begränsade möjligheterna till ersättning för åldersgruppen 18-20 år med uppehållstillstånd innebär en särskilt stor risk för ett ökat antal ungdomar i utanförskap. Ett förslag om ersättningsnivå som bygger på den enskildes ålder och inte behov, exkluderar den grupp ungdomar som kan vara i behov av särskilda insatser för att integreras i det svenska samhället. Principen att vård av barn och unga avslutas på grund av att målen i vårdplanen är uppfyllda måste gälla även för ensamkommande barn och unga. Ungdomar i 18 års ålder med dålig förankring i det svenska samhället utsätts för en särskilt stor risk i och med promemorians förslag.

Härnösands kommun är kritisk till att systemet med överenskommelser tas bort. Överenskommelserna har inneburit att kommunen haft möjlighet att långsiktigt planera för en verksamhet med kvalitet.

Härnösands kommun vill avslutningsvis särskilt påpeka att tidplanen för ett införande av nya förutsättningar är orimligt kort. Kommunen har utifrån det stora antalet anvisade under 2015 byggt upp en verksamhet utifrån tidigare överenskommelser och ersättningsnivåer. Att ställa om verksamheten under loppet av några månader utan att stora omställningskostnader uppstår är inte möjligt.

Synpunkter på förslagen.

3:1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn

Härnösands kommun anser att den nya anvisningsmodellen inte förbättrar kommunens planeringsförutsättningar då fördelningstalen kan ändras var tolfte månad. Ständigt återkommande omställningar vad det gäller personal och lokaler innebär generell ökade kostnader och utmanar stabilitet och kvalitet.

3:3 Schablonersättning för mottagande av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun.

Härnösands kommun anser att den föreslagna schabloniserade ersättningen på 52 000 kr inte motsvarar de faktiska kostnaderna som kommunen har under första asylåret. Enbart kostnaderna för god man uppgår i Härnösands kommun idag till omkring 51 500 kr/barn. Lägg därtill kostnad/ersättning för utredning enligt SoL, tolkkostnader samt övriga myndighetskostnader. Schablonen blandar engångskostnader med löpande kostnader. Kostnaderna

för god man är betydande och beror bland annat på långa handläggningstider hos Migrationsverket och långa avstånd till intervjuer. Förslaget riskerar sammantaget att göra mottagandet av ensamkommande barn starkt underfinansierat. Kostnaderna för god man bör även fortsättningsvis kunna återsökas.

3:4 Schablonersättning per dygn för mottagande av ensamkommande barn

Härnösands kommun anser att den föreslagna sänkningen av dygnersättningen skulle innebära stora negativa konsekvenser. Minskade intäkter i den storleksordning som förslaget innebär kräver neddragningar i kommunens befintliga HVB. Minskade intäkter i denna storleksordning kommer att ge effekter på hela socialtjänstens verksamhetsområde vilket kan innebära undanträngningseffekter i förhållande till andra grupper.

Promemorians resonemang och argumentation utgår från att ensamkommande barn och unga har mindre behov av vård och omsorg än andra placerade barn och unga och att deras placeringsform därför inte behöver vara lika omfattande. Med mindre omfattande menas i förslaget lägre personaltäthet och boende i eget boende. Ett alternativt synsätt är att se att en ensamkommande ungdom har ett större behov av omsorg och nära kontakter med vuxna förebilder utifrån att hen inte har den förankring som en uppväxt i Sverige med en familj innebär. Ur ett integrationsperspektiv är de första åren av en ensamkommande ungdoms vistelse i landet oerhört viktiga för en lyckad integration in i det svenska samhället.

3:5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18-20 år

Härnösands kommun instämmer i principen om att asylsökande 18-åringar bör kunna vistas på förläggning. Dock ställer principen till vissa problem i förhållande till socialtjänstens ansvar för barn och unga och en konsekvensanalys borde därför genomföras. Socialtjänsten ska säkerställa att alla placerade barn och unga har goda uppväxtvillkor och att deras behov tillgodoses. Någon definition av ungdom eller unga finns inte i socialtjänstlagen men det framgår av förarbetena att socialtjänstens ansvar för omsorg om barn och unga sträcker sig upp i 20-årsåldern. Socialstyrelsen har i föreskrifter definierat unga som de som har fyllt 18 men inte 21 år. Konsekvensen av föreslagna regler kan vara att socialtjänsten utifrån föreskrifter och sociallagstiftningen bedömer att den unge har fortsatt behov av vård och omsorg vilket Migrationsverket inte anser utifrån regelverket för ersättning. En osäkerhet byggs därmed in i ersättningssystemet.

Möjligheten till ersättning ska enligt förslaget finnas om placeringen sker enligt LVU eller enligt SoL men med LVU liknande vårdbehov. Sannolikt kommer detta att leda till ytterligare tolkningstvister mellan Migrationsverket och kommunerna med överklagningar och därmed ökad administration. Förslagets anses inte uppfylla intentionerna om att förenkla, förbättra och skapa förutsägbarhet i ersättningssystemet.

3:6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

Härnösands kommun anser att promemorians bedömning att ensamkommande unga i åldern 18-20 inte ska vara placerade enligt SoL måste ifrågasättas enligt samma resonemang som ovan. Enligt socialtjänstlagen ska alla barn och vuxna oavsett var de kommer ifrån få den vård och omsorg de behöver utifrån sina individuella behov.

Flertalet ungdomar som kom till Sverige under 2015 är nu i 17-18 års ålder. Många av dem kommer sannolikt att få uppehållstillstånd inom kort. Deras korta tid i Sverige och korta tid inom skolan gör att deras omsorgsbehov och behov av stöd för att komma in i det svenska samhället är stort. Om dessa ska motiveras till fortsatta gymnasiestudier krävs vuxna kring dem som kan motivera och påverka, vilket bäst kan ske i ett boende med tillgänglig personal och strukturerad verksamhet.

Genom att ersättningens storlek styrs utifrån ålder och inte behov, försämras möjligheten att bedriva en verksamhet med tillräckligt antal personal som kan stötta ungdomar att klara sina gymnasiestudier och integrera dem i lokalsamhället. Vidare rimmar förslaget illa med den brist på små bostäder som finns idag. Här riskerar vi en situation där 18-åriga ensamkommande med dålig förankring i anvisningskommunen söker sig till storstäderna och i och med det, usla förutsättningar för att integreras i det svenska samhället. Vi bedömer att förslaget inte kan antas leda till önskade effekter.

3:8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Härnösands kommun anser att förslaget öppnar upp för en otydlighet för kommunen när det gäller vilka situationer som ska betraktas som "särskilda". Det är framförallt skrivningen om "vård med stöd av socialtjänstlagen med motsvarande vårdbehov som i lagen om vård av unga" som kan komma att tolkas på olika sätt. Regelverket bör ange hur länge man ska betraktas som "ensamkommande" i ersättningssammanhang.

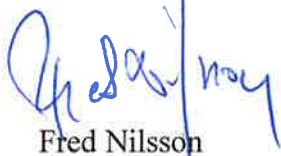
3:9 Ikraftträdande m.m.

Under 2015 anvisades över 35 000 ensamkommande barn och unga till landets kommuner. Till Härnösands kommun anvisades omkring 130, ett relativt stort antal för en medelstor svensk kommun.

Tack vare lång erfarenhet av mottagande av ensamkommande barn och unga, och fyra kommunala HVB i egen regi, lyckades kommunen bra med uppgiften att ta emot dessa ungdomar.

Om regeländringar ska införas i ersättningssystem måste kommunen få tid på sig att ställa om sin verksamhet om inte minskade intäkter ska ge konsekvenser på annan verksamhet. Det finns ingen möjlighet för kommunen att hinna ompröva individuella beslut enligt Socialtjänstlagen och starta upp stödboenden fr.o.m. 1 januari 2017. En rimlig förutsättning för kommunerna att hantera situationen med sänkt ersättning är att nya ersättningsnivåer börja gälla för de som anvisas fr.o.m. 1 januari 2018.

Härnösand den 23 augusti 2016

Fred Nilsson

Kommunstyrelsens ordförande (S)

Sofia Pettersson

Kommundirektör